موتور اقتصاد کشور؛ «سه» کار می‌کند!

محسن جلال‌پور
عضو اتاق بازرگانی

یکی از بزرگ‌ترین مشکلات اقتصاد ایران، نمره پایین نظام حکمرانی آن در شاخص‌های مورد اشاره است. دومین پیشران مورد نیاز برای تحرک اقتصاد، سیاست داخلی معطوف به رشد است که شامل مجموعه سازوکارهایی می‌شود که زمینه بازی برابر و رقابت عادلانه را برای آحاد جامعه فراهم می‌کند.

گروه اقتصادی – وقتی موتور خودرو «ریپ» می‌زند، تعمیرکاران می‌گویند: موتور «سه» کار می‌کند. به این معنی که یکی از سیلندرهای خودرو به هر دلیلی از کار افتاده است.

وقتی یک یا دو سیلندر از کار می‌افتد، خودرو نمی‌تواند به درستی حرکت کند و باید خودرو را به تعمیرگاه برد. هر اقتصادی برای رشد به ۶ سیلندر قوی نیاز دارد؛ حکمرانی خوب، سیاست داخلی دور از تنش، سیاست اقتصادی باثبات، روابط خارجی بدون تنش، نظام تامین مالی کارآمد و بخش خصوصی باانگیزه. در این نوشته کوتاه، وضعیت ۶ سیلندر اقتصاد ایران را برای تحرک بخشیدن به اقتصاد کشور بررسی می‌کنیم.

نخستین سیلندر، حکمرانی خوب اقتصادی است که عیار آن در احترام به حقوق مالکیت، سطح پایین فساد، حفاظت از منافع اکثریت و برنامه‌ریزی برای توسعه خلاصه می‌شود و برادری نظام حکمرانی خوب، زمانی ثابت می‌شود که منابع عمومی را برای منافع عمومی مصرف کند.

یکی از بزرگ‌ترین مشکلات اقتصاد ایران، نمره پایین نظام حکمرانی آن در شاخص‌های مورد اشاره است. دومین پیشران مورد نیاز برای تحرک اقتصاد، سیاست داخلی معطوف به رشد است که شامل مجموعه سازوکارهایی می‌شود که زمینه بازی برابر و رقابت عادلانه را برای آحاد جامعه فراهم می‌کند. سیاست داخلی خوب به دنبال حاکمیت قانون است و از تنش‌های غیرضروری دوری می‌کند تا بستر مناسب برای رونق کسب‌وکار و تشویق سرمایه‌گذاری پدید آید. گمان نمی‌کنم ناظری پیدا شود که به این پیشران، نمره قبولی بدهد. اما هیچ اقتصادی رشد نمی‌کند مگر اینکه سیاست‌های اقتصادی معطوف به آن، ثبات داشته باشد و آحاد اقتصادی قادر به پیش‌بینی متغیرهای اصلی آن باشند. در حال حاضر وجود تورم بالای ۴۰ درصد و دشواری پایین آوردن آن به‌دلیل موانع ساختاری و نفوذ ذی‌نفعان، محیط اقتصادکلان را بی‌ثبات کرده است. به‌میزانی که اقتصاد به ثبات و پایداری نزدیک شود و محیط کسب‌وکار مساعد باشد، انگیزه برای سرمایه‌گذاری بلندمدت و تولید و ایجاد ارزش افزوده افزایش می‌یابد و به میزانی که اقتصاد در ورطه بی‌ثباتی و تورم بالا گرفتار شود، انگیزه سرمایه‌گذاری و کارآفرینی از بین می‌رود. در حال حاضر تورم باعث شده است نرخ بازده حاصل از نگهداری دارایی‌ها، بیش از بازده حاصل از ایجاد ارزش افزوده باشد. در چنین اقتصادی، انگیزه برای تملک انواع دارایی، عاقلانه‌تر از تولید و کارآفرینی با همه گرفتاری‌هایش است. چهارمین پیشران اقتصاد برای رشد، روابط خارجی بدون تنش است.

همه ما در سال‌های پرتلاطم گذشته به تجربه دریافته‌ایم که ده‌ها تصمیم نهادهای اقتصادی برای جلوگیری از شوک‌های اقتصادی نمی‌تواند به اندازه یک تصمیم وزارت امور خارجه برای بهبود اقتصاد مفید باشد. به همین دلیل از نظر اقتصاددانان، تنش‌زدایی از روابط خارجی شرط لازم برای توسعه و پیشرفت است. در دنیای امروز هیچ کشوری را نمی‌توانیم مثال بزنیم که بدون تنش‌زدایی از روابط خارجی به رشد مستمر و توسعه پایدار دست پیدا کرده باشد؛ اما سال‌های طولانی است که از این اجاق خاموش، آبی برای اقتصاد ایران گرم نمی‌شود.

نظام تامین مالی کارآمد هم که دسترسی کارآفرینان و بنگاه‌های اقتصادی را به منابع مالی مورد نیاز برای تولید فراهم می‌کند، یکی از پیشران‌های رشد اقتصاد است. در حال حاضر بنگاه‌های تولیدی ما اغلب با تنگنای مالی مواجه هستند و مساله تامین مالی به‌ویژه سرمایه در گردش همواره یکی از محدودیت‌ها و موانع جدی تولید تلقی می‌شود. بزرگ‌ترین مشکل برای تامین مالی بخش تولید، از بین رفتن انگیزه سرمایه‌گذاری است. بر اثر ناامن شدن محیط اقتصاد کلان، انگیزه سوداگری در بازارها تشدید شده که نتیجه‌اش کاهش انگیزه برای سرمایه‌گذاری بلندمدت است. حاشیه سود تولید هم به‌شدت پایین آمده و در مقابل بر جذابیت سوداگری و واسطه‌گری افزوده شده و در نتیجه انگیزه سرمایه‌گذاری در تولید از بین رفته است. بنگاه ایرانی زمین بازی بسیار ناهمواری پیش رو دارد و باید با نااطمینانی و مشکلاتی مانند فضای غیررقابتی، انحصار، قیمت‌گذاری دولتی و خطاهای سیاستگذاری مواجه شود که مجموع این شرایط، موجب کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری جدید و خروج بنگاه‌ها از چرخه تولید شده است. نتیجه تصمیم‌های آگاهانه و ناآگاهانه سیاستمداران در از کار انداختن سیلندرهای اقتصاد، کاهش تولید و کاهش ظرفیت‌های بالقوه اقتصادی کشور است. بنگاه‌ها موتور اصلی تحرک اقتصاد و ایجاد شغل هستند؛ اما بنا به دلایلی که اشاره شد، از کار افتاده‌اند. دوام و بقای یک کشور نیازمند رشد اقتصاد است و اگر سیلندرهای اقتصاد به‌درستی کار نکنند، رشدی اتفاق نمی‌افتد. نتیجه اینکه موتور بخش خصوصی در ایران از حرکت باز مانده و رشدی که سیاستمداران به آن دل‌خوش کرده‌اند، رشد اقتصاد دولتی است؛ اقتصادی که با نفت می‌سوزد و مواهبش نصیب دولت می‌شود؛ اما دودش به چشم مردم می‌رود.

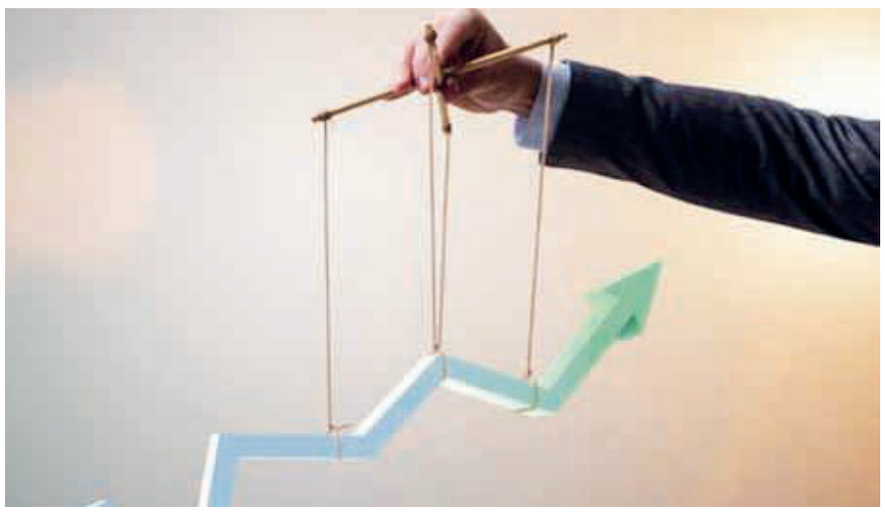

نظام تامین مالی کارآمد هم که دسترسی کارآفرینان و بنگاه‌های اقتصادی را به منابع مالی مورد نیاز برای تولید فراهم می‌کند، یکی از پیشران‌های رشد اقتصاد است. درحال‌حاضر بنگاه‌های تولیدی ما اغلب با تنگنای مالی مواجه هستند و مساله تامین مالی به‌ویژه سرمایه در گردش همواره یکی از محدودیت‌ها و موانع جدی تولید تلقی می‌شود.

ابزار ریال آفشور با روسیه بزودی عملیاتی می‌شود

گروه اقتصادی – معاون بین الملل بانک مرکزی گفت: ریال برون‌مرزی با سه کشور روسیه، افغانستان و عراق در حال پیگیری است؛ کار در مورد روسیه تقریبا به اتمام رسیده است و بزودی عملیاتی خواهد شد. محمدرضا فرزین در نشست و هم اندیشی تخصصی که معاونین بانک مرکزی و همچنین معاونین وزرای جهادکشاورزی و صمت نیز حضور داشتند با اشاره به توفیق بانک مرکزی در بازگرداندن شاخص‌های نقدینگی، تورم و پایه پولی به روند بلندمدت و پیش بینی پذیر گفت: برنامه بانک مرکزی امسال در قالب سیاست تثبیت، تعمیق و ثبات بازار ارز از طریق مرکز مبادله ارز و طلای ایران است. رئیس کل بانک مرکزی تصریح کرد: امسال با برنامه و سیاست اعتباری مشخص و هدف گذاری شده و با روش‌های تامین مالی تعهدی و استفاده از اقلام زیرخط ترازنامه بانک‌ها مانند اوراق گام، فکتورینگ، اعتبار اسنادی داخلی و برات الکترونیک به دنبال تامین مالی غیرتورمی در بخش‌های تولیدی هستیم. فرزین با تاکید بر اینکه سیاست ارزی بانک مرکزی بر محور تامین مالی ارزی درکنار تنظیم بازار با استفاده از ایجاد ساختارهای مناسب مانند مرکز مبادله ارز و طلا تدوین شده است گفت: در حوزه سیاست گذاری نرخ ارز نیز بانک مرکزی به سه تعادل و توجه ویژه نیاز دارد و آن اینکه، نرخ ارز باید به گونه‌ای تنظیم گردد که تعادل بودجه‌ای دولت، تولید کننده و مصرف کننده برقرار شود. در غیر این صورت با توجه به اثرگذاری نرخ ارز شاهد بروز ناترازی در بازارها و همچنین تاثیرگذاری آن در شاخص‌های اقتصادی مانند نقدینگی، تورم و پایه پولی خواهیم بود. رئیس کل بانک مرکزی در ادامه با اشاره به اینکه سال گذشته به رغم مشکلات متعدد و تحریم‌ها بیش از ۶۹ میلیارد دلار تامین ارز انجام شد تصریح کرد: به منظور تنظیم گری در بازار ارز و اصلاح ساختارها و زیربنای این بازار، مرکز مبادله ارز و طلای ایران راه اندازی شد که ضمن بررسی کاستی‌ها و مشکلات در سال جاری، با عمق بخشیدن به این بازار از طریق تنظیم گری و ایجاد زیرساخت‌های جدید در قالب سامانه ها، شاهد افزایش تسلط بانک مرکزی در بازار ارز خواهیم بود.

فرزین در ادامه با اشاره به نتایج استفاده از دیپلماسی اقتصادی و گسترش روابط بانکی و تجاری با کشورهای هم پیمان و همسایه تصریح کرد: با گشایش‌های به وجود آمده، دسترسی کشور به منابع ارزی در سال جاری افزایش یافته و قدرت مدیریت بیشتری نیز بر منابع ارزی زیادی که در خارج از کشور وجود دارد خواهیم داشت. این موضوع البته بر افزایش تسلط بانک مرکزی بر بازار ارز، اثربخش خواهد بود. رئیس کل بانک مرکزی همچنین در ادامه این نشست و هم اندیشی با رئیس و اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران از معاونین ارزی و امور بین‌الملل خواست با قید فوریت استفاده از ارز اشخاص و گواهی امتیاز صادراتی در مرکز مبادله ارز و طلای ایران و همچنین بکارگیری از ابزار ریال برون مرزی (آفشور) با روسیه را که اقدامات عملیاتی آن انجام شده است در راستای حمایت عملی از صادرکنندگان و فعالان اقتصادی بخش خصوصی عملیاتی کنند. وی همچنین با تاکید بر تقلای دشمنان بر ایجاد تلاطم و نوسان در بازار ارز و افزایش انتظارات تورمی و قیمت سازی‌های کاذب در بخش‌های اقتصادی از طریق ابزارهای مختلف از اعضای اتاق بازرگانی و فعالان اقتصادی خواست تا با همراهی همیشگی خود، بانک مرکزی و دولت را در اجرای سیاست‌های ارزی و اقتصادی در راستای مهار تورم و رشد تولید با مشارکت مردم کمک کنند.

فرزین با اشاره به اهمیت تنظیم گری و مقررات گذاری در بازار ارز گفت: هیچ بازاری در دنیا بدون مقررات و دستورالعمل وجود ندارد و ما نیز معتقدیم بازار ارز و نرخ ارز نیز باید تابع قواعد و مقررات خاص خود باشد. وی در ادامه افزود: ما در بانک مرکزی بر مسئله مدیریت انتظارات تورمی تاکید زیادی داریم و در این زمینه تقاضای کمک از تمامی بخش‌های دولتی، بخش خصوصی و فعالان اقتصادی در زمینه کاهش انتظارات تورمی داریم تا بتوانیم شاهد اثربخشی برنامه‌های کنترل تورم باشیم.

فرزین همچنین با اشاره به حجم صادرات و واردت کشور تاکید کرد: طی پنجاه سال گذشته تراز تجاری کشور هیچگاه منفی نبوده و آنچه با عنوان تراز منفی عنوان می‌شود مربوط به تراز گمرکی است. البته ما اعتقاد داریم با تشویق صادرات غیرنفتی و پتانسیل‌های عظیمی که در کشور وجود دارد دستیابی به تراز گمرکی مثبت نیز دور از دسترس نیست.

رئیس کل بانک مرکزی همچنین با اشاره به برنامه بانک مرکزی برای کنترل تورم گفت: ما طی سال‌های گذشته شاهد انحراف شاخص‌های نقدینگی، پایه پولی، تورم، حجم پول و ... از روند بلندمدت بودیم و ادامه این روند می‌توانست کشور را به سمت تورم و نقدینگی بالا سوق دهد. با سیاست‌های پولی مناسب و برنامه‌های هدف گذاری شده دقیق در بانک مرکزی، هم اکنون شاهد بازگشت این شاخص‌ها به روند بلندمدت و بازگشت پیش بینی پذیری به اقتصاد برای فعالان اقتصادی هستیم. فرزین در خصوص روند شاخص‌های پولی نیز گفت: با اجرا و پیگیری دقیق سیاست‌های پولی در بانک مرکزی، نرخ رشد پایه پولی در سال ۱۴۰۲ روند نزولی قابل توجهی را تجربه کرد بطوریکه نرخ این شاخص مهم پولی و تاثیرگذار در تورم نسبت به رقم فروردین سال ۱۴۰۲ که ۴۵ درصد بود با ۱۶.۹ واحد درصد کاهش، در پایان اسفندماه ۱۴۰۲ به ۲۸.۱ درصد رسید. رشد پول (بخش سیال نقدینگی) نیز از ۶۵.۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۱۷.۵ درصد در پایان اسفندماه سال گذشته رسید. این شاخص مهم البته در پایان فروردین ماه ۱۴۰۳ نیز به ۱۵.۷ درصد کاهش یافت؛ بنابراین با کنترل شاخص‌های پولی اثرگذار بر تورم انتظار می‌رود شاخص نرخ تورم نیز در ماه‌های آتی ارقام پایین‌تری را ثبت نماید. فرزین افزود: تورم دوازده‌ماهه شاخص بهای تولیدکننده که اسفند ۱۴۰۰ در رقم ۶۰.۹ درصد بود در اسفند ۱۴۰۱ به ۳۶.۹ درصد و در اسفند ۱۴۰۲ نیز به رقم ۳۲.۶ درصد کاهش یافت. تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده نیز در سال ۱۴۰۲ روند نزولی به خود گرفت به طوریکه با کاهش ۱۷.۹ واحد درصدی، از ۴۲.۴ درصد در اسفندماه ۱۴۰۱ به ۲۴.۵ درصد در اسفندماه سال ۱۴۰۲ رسید. وی با اشاره به نامگذاری امسال با عنوان جهش تولید، سیاست اعتباری بانک مرکزی را نیز تامین مالی غیرتورمی بنگاه‌های اقتصادی برشمرد و گفت: با استفاده از روش‌های تعهدی و اقلام زیر خط ترازنامه بانک‌ها مانند اوراق گام، فکتورینگ، برات الکترونیک، اعتبار اسنادی داخلی و .. تلاش می‌کنیم فرآیند تامین مالی بخش تولید بدون لطمه به برنامه کنترل نقدینگی و تورم، اجرایی شود. فرزین با اشاره به اجرایی شدن قانون جدید بانک مرکزی از خردادماه امسال تاکید کرد: با اجرایی شدن قانون جدید اختیار بانک مرکزی برای نظارت و کنترل نقدینگی و اعتباری بیشتر و دستیابی به اهداف تعیین شده در حوزه شاخص‌های اقتصادی میسر خواهد شد. رئیس کل بانک مرکزی همچنین ضمن تشکر از حمایت‌های مختلف فعالان بخش خصوصی در همراهی با بانک مرکزی تاکید کرد: این بانک همواره از پیشنهادهای مختلف اعضای اتاق بازرگانی کشور استفاده کرده است و در این جلسه نیز تقاضا داریم اعضای محترم اتاق بازرگانی و فعالان بخش خصوصی، بانک مرکزی را در مدیریت انتظارات در حوزه ارز و تورم کمک کنند.

تعامل بانک مرکزی و اتاق بازرگانی برای رفع مشکلات

در ادامه این جلسه اعضای اتاق بازرگانی ایران به بیان دیدگاه‌ها و پیشنهادات خود در زمینه مشکلات پیش روی صادرات و واردات کشور و تامین مالی تولید پرداختند. صمدحسن زاده رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در این نشست ضمن تشکر و قدردانی از تلاش‌ها و نقش بانک مرکزی طی ماه‌های اخیر در ایجاد آرامش در بازار ارز به رغم به‌وجود آمدن مشکلات عدیده سیاسی در منطقه تاکید کرد: تقاضای همکاری اتاق بازرگانی با بانک مرکزی در اعمال کنترل بر رویه‌های تجاری، مورد تاکید ماست و فعالان اقتصادی در شرایط اقتصادی کنونی کمک خواهند کرد تا با تسهیل گری در فضای اقتصادی کشور بستر مناسب به منظور تحقق شعار سال که مورد تاکید مقام معظم رهبری است فراهم شود. یحیی ال اسحاق از دیگر اعضای اتاق بازرگانی ایران با تاکید بر ضرورت توجه همزمان به مسائل روزمره تولید در کنار برنامه ریزی‌های بلند مدت گفت: اتخاذ سیاست‌ها باید به گونه‌ای باشد که تمامی بنگاه‌های اقتصادی اعم از فعالان در حوزه صادرات و واردات متناسب با حوزه فعالیت‌های اقتصادی، در سیاست گذاری‌ها سهیم شوند و تصمیم گیری در مورد حوزه فعالیت هر بخش، متناسب با بازار هدف آنها باشد. وی گفت: واقعیت‌های اقتصادی باید در سیاستگذاری‌های حوزه صادرات و واردات لحاظ شود و اثار این تصمیمات نیز بر فعالان اقتصاد باید در میدان عمل، مدام مورد رصد و پایش قرار گیرد. لاهوتی رئیس کمیسیون صادرات اتاق ایران نیز در این نشست ضمن تاکید بر نقش پررنگ بانک مرکزی در ایجاد آرامش در بازار ارز طی ماه‌های اخیر و همچنین کنترل انتظارات تورمی، به اشتراکات و موارد اجرایی فعالان اقتصادی با سیاستگذاری‌های بانک مرکزی در حوزه ارزی اشاره کرد و گفت: تاکید بر افزایش حجم صادرات بخش خصوصی واقعی کشور با اعمال سیاست‌های حمایتی، موضوعی است که باید مورد توجه قرار گیرد. برنامه ریزی و سیاست گذاری مناسب در حوزه بازگشت ارز حاصل از صادرات در بخش‌های کشاورزی، لوازم خانگی، کاشی و سرامیک و فرش که سهم بالایی در اشتغالزایی دارند قطعا در کوتاه مدت اثربخش خواهد بود و به مشوقی برای صادرات تبدیل خواهد شد. رئیس کمیسیون صادرات اتاق ایران افزود: حل مشکل این بخش از صادرات از طریق ایجاد سبد تقاضای وارداتی از محل ارز حاصل از صادرات قابل حل است. حریری رئیس اتاق مشترک ایران و چین نیز در این نشست خواستار تفکیک صادر کنندگان واقعی بخش خصوصی و صادر کنندگان وابسته به شرکت‌های دولتی در سیاست گذاری‌های ارزی و همچنین تخصیص ارز به انان متناسب با فعالیتشان شد و گفت: با تمرکز بر نقاط اشتراک ذینفعان این بخش و سیاستگذار بستر مناسبی برای توسعه صادرات و کاستن از صف کاذب تقاضا برای واردات ایجاد می‌شود. باید تناسبی میان تخصیص ارز با مبادی و مقاصد صادرات و واردات برقرار شود به گونه‌ای که برای تقاضاهای واردات از چین، حواله درهم و دینار تخصیص پیدا نکند. فرشچیان رئیس کمیسون واردات اتاق ایران نیز در این نشست با تاکید بر اینکه بخشنامه‌های ارزی بانک مرکزی در اواخر سال گذشته می‌تواند در جهت صیانت از حقوق صادرکنندگان به روز رسانی شود پیشنهاد داد: به منظور تشویق صادرات در بخش خصوصی زمینه‌ای فراهم شود تا متقاضیان دریافت ارز اشخاص از صف تخصیص ارز خارج شوند و با تعریف منابع و مصارف ارز حاصل از صادرات شرایط مناسبی را برای پیوند این دو بخش در بستری شفاف فراهم شود. در این نشست دیگر اعضای اتاق ایران نیز به بیان دیدگاه‌های خود درباره ضرورت بررسی و پایش سیاست‌های ارزی در بازار و تبادلات تجاری، پیش بینی پذیر کردن زمانبندی ثبت سفارش تا تخصیص ارز و همچنین اخذ مشورت از فعالان بخش خصوصی اقتصاد در تنظیم بخشنامه‌های ارزی، تاکید بر حل فوری مشکل وارد کنندگان سم، کود و بذر بخش کشاورزی، بسترسازی برای حضور موثر شرکت‌های توانمند صادراتی در کشورهای همسایه از طریق ایجاد تسهیل در بازگشت ارز حاصل از صادرات و استفاده از ریال آفشور و تسهیل گری در توسعه صادرات محصولات نهایی در حوزه محصولات معدنی و فولادی از طریق اصلاح سیاست‌های ارزی پرداختند.

برنامه بانک مرکزی، تسهیل گری برای رفع تعهد ارزی

در ادامه این نشست محمد آرام، معاون ارزی بانک مرکزی طی سخنانی با اشاره به دغدغه‌های فعالان اقتصادی و محورهای مختلف سیاست‌های بانک مرکزی در حوزه ارزی گفت: تسهیل گری‌های خوبی طی روزهای گذشته در زمینه رفع تعهد ارزی انجام شده است. براساس بخشنامه‌ای که اخیرا با هماهنگی سازمان بازرسی کل کشور از سوی بانک مرکزی به تمامی بانک‌ها ابلاغ شده است مقرر شده تا تمامی واردکنندگانی که ارز ۲۸۵۰۰ تومانی دریافت کرده اند در صورت تایید وزارتخانه مربوطه در خصوص عمل به تعهدات، رفع تعهد ارزی شوند که با این تسهیل گری، زمینه برای رفع مشکلات شرکت‌های وارد کننده سم، کود و بذر فراهم می‌شود. معاون ارزی بانک مرکزی، افزایش استفاده از ارز اشخاص در تامین ارز مورد نیاز واردات را یکی از سیاست‌های اصلی بانک مرکزی در سال جاری عنوان کرد و افزود: سال گذشته از محل ارز اشخاص ۱۷ میلیارد دلار تامین ارز صورت گرفت که بخشی از آن، صرف تامین مصارف بنگاه‌های اقتصادی شد و مابقی برای تامین نیاز وارداتی تخصیص یافت. وی با تاکید بر اینکه امسال با ایجاد ساز و کار لازم در مرکز مبادله ارز و طلای ایران، "استفاده از ارز اشخاص" توسعه خواهد یافت گفت: هم اکنون نرم افزارهای مورد نیاز این برنامه در مرکز مبادله ارز و طلای ایران آماده شده است و حداکثر تا پایان خرداد ماه به بهره برداری می‌رسد.

آرام افزود: در قالب این نرم افزار، دو ویژگی اساسی پیش بینی شده است که شامل مچینگ (انطباق) و اتاق تسویه می‌باشد. با راه اندازی این نرم افزار، هم ارز اشخاص توسعه می‌یابد و هم، محصولاتی که هیچ ارز ترجیحی دریافت نمی‌کنند مورد معامله قرار گیرد. معاون ارزی بانک مرکزی با اشاره به درخواست برخی فعالان اقتصادی برای استفاده از "گواهی امتیاز صادراتی" به عنوان ابزاری برای تشویق صادرات گفت: در ارتباط با گواهی امتیاز صادراتی باید اطلاع دهم که مدل کار در مرکز مبادله ارز و طلای ایران با همکاری وزارت صمت در حال طراحی و آماده شدن است و امیدواریم حداکثر طی دو ماه آینده، گواهی امتیاز صادراتی نیز در این مرکز عرضه شود. با این اقدام، سیاست تجاری از سیاست ارزی تفکیک خواهد شد. وی ضمن اعلام آمادگی بانک مرکزی برای همکاری با اتاق ایران در زمینه تخصیص ارز متناسب با بازارهای هدف گفت: با توجه به اینکه چین بزرگترین بازار وارداتی و صادراتی کشور است این آمادگی از سوی بانک مرکزی وجود دارد که تخصیص ارز در زمینه واردات کالا از چین با هماهنگی اتاق ایران و چین انجام شود.

ابزار ریال آفشور با روسیه بزودی عملیاتی می‌شود

کریمی معاون بین الملل بانک مرکزی نیز در ادامه این نشست با اشاره به درخواست برخی از فعالان حوزه صادرات برای تسهیل در اجرایی شدن ریال برون‌مرزی در کشورهای همسایه گفت: ریال برون‌مرزی هم اکنون با سه کشور روسیه، افغانستان و عراق در حال پیگیری است؛ کار در مورد روسیه تقریبا به اتمام رسیده است و بزودی عملیاتی خواهد شد. در قالب این طرح، بانک مرکزی ایران با بانک مرکزی روسیه توافق کرده است که ارز ریال و روبل را تا حد توازن تجاری دو کشور معاوضه کنند. به بیان ساده تر، توافق شده است که بانک مرکزی روسیه در ازای پرداخت ریال، به ما ارز روبل بدهد یا بالعکس. کریمی با اشاره به برگزاری جلساتی با صادرکنندگان روسیه تصریح کرد: از صادرکنندگان به روسیه می‌خواهیم صادرات خود را به روسیه، بصورت ریالی انجام دهند، زیرا همه فرآیندها در قالب عملیات بانکی و ابزارهای متنوع بانکی شامل اعتبار اسنادی و حواله بانکی و... از طریق روابط بانکی که میان شش بانک روسیه و بانک‌های ایرانی برقرار گردیده است انجام دهند است. معاون امور بین الملل بانک مرکزی با اشاره به اینکه در این طرح، شش بانک روسیه و ایرانی با هم ارتباط دارند گفت: صادرات با LC ریالی برای طرف روس، آنجا می‌پذیرد و به محض اینکه براساس اسناد بانکی، این صادرات انجام شد و ریال آن نیز از حساب بانک مرکزی روسیه به حساب ریالی صادرکننده واریز گردید، رفع تعهد صادراتی بلافاصله پذیرفته شده است. صادرکنندگان می‌توانند این ریال برون مرزی را در نمادی که در مرکز مبادله تحت عنوان "ریال برون مرزی" ایجاد خواهد شد با ریال عادی به واردکنندگانی که واردات غیراساسی را از روسیه انجام می‌دهند آزادانه به نرخ توافقی بفروشند. برآورد می‌شود که سطح مبادلات در این بخش حداکثر به میزان بالانس تجاری معادل یک تا ۱.۵ میلیارد دلار برسد. معاون بین الملل بانک مرکزی با اشاره به اقدامات انجام شده برای اجرایی شدن ریال آفشور در افغانستان و عراق نیز گفت: مذاکرات در این زمینه با طرف‌های عراقی و افغانستانی ادامه دارد.

تعیین امتیاز صادراتی در راستای کنترل نرخ ارز

پیمان پاک، قائم مقام وزیر جهاد کشاورزی نیز در این نشست با اشاره به مشکلات صادر کنندگان محصولات کشاورزی، تسهیل برگشت ارز حاصل از صادرات را مشکل اصلی صادر کنندگان این حوزه دانست و گفت: یکی از اثار مهم این تسهیل گری کاهش کم اظهاری در امر صادرات و توسعه صادرات غیر نفتی است لذا اگر با همکاری اتاق بازرگانی سیستمی برای متصل کردن صادر کنندگان غیر نفتی با وارد کنندگان ایجاد شود کمک شایانی در این زمینه خواهد بود. تعیین امتیاز صادراتی در راستای کنترل نرخ ارز یکی از سیاست‌هایی است که می‌تواند در اولویت بندی کالاهای صادراتی تاثیرگذار باشد ضمن اینکه از این طریق مشکل برگشت ارزی حاصل از صادرات نیز برطرف خواهد شد. وی با اشاره به مشکل شرکت‌های وارد کننده سم، کود و بذردر حوزه کشاورزی به دلیل عدم رفع تعهد ارزی خواستار حل سریع مشکل این شرکت‌ها با تایید وزارت جهاد کشاورزی و تسهیل در ثبت سفارش واردات این شرکت‌ها از سوی بانک مرکزی شد.

اینترنتی شدن درخواست کارت سوخت از خردادماه

گروه اقتصادی – سیدهاشمی با اعلام اینترنتی شدن درخواست صدور کارت سوخت خاطرنشان کرد: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی از سال گذشته اعلام کرد که تصمیم دارد روند صدور درخواست کارت سوخت را اینترنتی کند؛ یعنی چه خودروهای نوشماره و چه خودروهای دیگر (المثنی) برای درخواست کارت سوخت به‌صورت اینترنتی درخواست‌های خود را ثبت کنند. مدیرعامل شرکت پژوهش و توسعه ناجی بنیاد تعاون فراجا از راه‌اندازی خدمت درخواست کارت هوشمند سوخت از طریق اینترنت در خردادماه خبر داد. مهدی سیدهاشمی؛ مدیرعامل شرکت پژوهش و توسعه ناجی بنیاد تعاون فراجا در خصوص ثبت اینترنتی درخواست کارت هوشمند سوخت خودروها اظهار کرد: ارائه خدمات به مردم باید از درگاه‌های مختلف انجام شود یعنی خدمات به مردم هم باید از طریق اینترنت باشد و هم مراجعه حضوری تا مخاطب برای انجام شدن کارش قدرت انتخاب داشته باشد. وی با بیان اینکه مراجعه حضوری به دفاتر پلیس +۱۰ به‌نوعی پشتیبان برای خدمات اینترنتی است، تصریح کرد: در سراسر کشور، یک‌هزار و ۱۰۰ دفتر پلیس +۱۰ وجود دارد که تمامی خدمات انتظامی را به مردم ارائه می‌دهند. سیدهاشمی با اعلام اینترنتی شدن درخواست صدور کارت سوخت خاطرنشان کرد: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی از سال گذشته اعلام کرد که تصمیم دارد روند صدور درخواست کارت سوخت را اینترنتی کند؛ یعنی چه خودروهای نوشماره و چه خودروهای دیگر (المثنی) برای درخواست کارت سوخت به‌صورت اینترنتی درخواست‌های خود را ثبت کنند. وی افزود: با توجه به نیاز ارائه خدمت به مردم عزیز کشورمان در درگاه‌های مختلف راه‌اندازی خدمت ثبت کارت هوشمند سوخت از طریق اینترنت عملیاتی گردید. مدیرعامل شرکت پژوهش و توسعه ناجی بنیاد تعاون فراجا ابراز کرد: این خدمت در دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس +۱۰) در حال ارائه می‌باشد و از دفتر حذف نخواهد شد بلکه به‌عنوان یک درگاه موازی درگاه ثبت درخواست اینترنتی راه‌اندازی شده است و در فاز اول با درخواست کارت هوشمند سوخت خودروهای نوشماره از اوایل خردادماه عملیاتی خواهد شد و به‌مرور به درخواست‌های دیگر رسیدگی می‌شود و مردم عزیز می‌توانند در زمان گفته‌شده با مراجعه به درگاه اینترنتی fcs.niopdc.ir در این خصوص اقدام کنند.

وزارت صمت کوتاه آمد یا از ابتدا شفافیت نبود!؟

گروه اقتصادی – وزارت صمت در نامه‌ای خطاب به رئیس اتحادیه طلا، اعلام کرده که ثبت موجودی طلا در سامانه جامع تجارت صرفاً برای واردات، صادرات و تولید اصل طلاست و به‌طور قطع، زنجیره‌های بعد از تولید، همچون کارگاه‌های ساخت، پرداخت و طلافروشی‌ها مصداق آن نیستند؛ بر این اساس این سوال مطرح است که از ابتدا این طرح بدین صورت بوده و تاکنون (پس از گذشت یکسال) شفاف‌سازی درست صورت نگرفته بود، یا اعتراض طلافروشان و تعطیلی بازار طی دو هفته اخیر منجر به کوتاه آمدن وزارت صمت شده است!؟

در پی موضوعات مربوط به ثبت معاملات طلا و به‌ویژه بحث ثبت موجودی طلافروشان در سامانه جامع تجارت، وزارت صنعت، معدن و تجارت در نامه‌ای خطاب به رئیس اتحادیه طلا جواهر تهران شفاف‌سازی و به صراحت اعلام کرده است که ثبت موجودی طلا در سامانه جامع تجارت صرفاً برای تولید طلا الزامی است که پس از استخراج شمش طلا از معادن صورت می‌گیرد یا طلای حاصل از صادرات یا واردت می‌شود؛ بنابراین مشمول واحدهای ساخت و طلافروشی‌ها نخواهد بود.

در نامه حسن میرزایی – معاون امور بازرگانی و توسعه تجارت وزارت صنعت، معدن و تجارت – خطاب به نادر بذرافشان – رئیس اتحادیه صنف سازندگان و فروشندگان، طلا جواهر، نقره و سکه تهران آمده است:

"پیرو نامه شماره ۲۶۷۳۹۰۹ در تاریخ ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ و با عنایت به نامه‌های شماره ۲۶۷۱۳۲۲ تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳ و ۶۹۹۵۶/م/ص تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۳ معاونت تجارت و خدمات وزارت صنعت، معدن و تجارت و با توجه به جلسه هم‌اندیشی روز یکشنبه (۲۳ اردیبهشت ماه) در محل مسجد امام بازار که با حضور معاونت تجارت و خدمات وزارت متبوع، رئیس اتاق اصناف ایران، مسئولان مربوطه و اعضای آن صنف برگزار شد به اطلاع می رساند:

بر اساس مکاتبات مذکور "ثبت موجودی در سامانه جامع تجارت صرفاً برای واردات و صادرات و تولید است و منظور از تولید، تولید اصل طلا است که در معدن انجام می‌شود؛ بنابراین زنجیره‌های بعد از تولید نظیر کارگاه‌های ساخت و پرداخت، طلافروشی‌ها و کیفی‌ها مصداق آن نیستند.

لذا شایسته است مراتب در اسرع وقت ضمن اطلاع‌رسانی به صنف مربوطه اقدامات و پیگیری‌های موثر جهت فعالیت واحدهای صنفی استان با فوریت انجام و نتیجه به این اداره کل اعلام شود. "